

Jan Křtitel

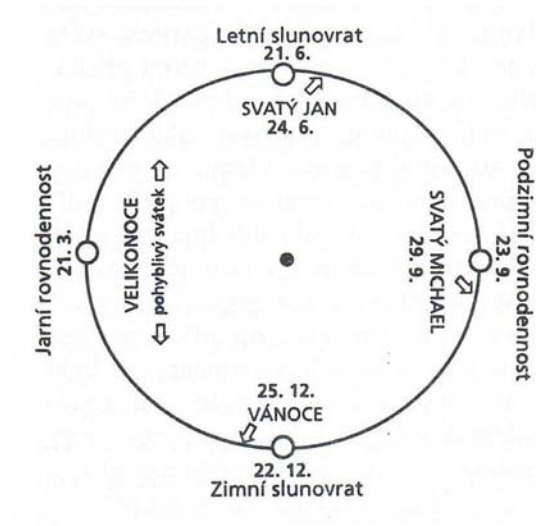
KARIN FLEISCHER

V křesťanské tradici je 24. červen dnem Jana Křtitele. Na starých ikonách bývá Jan často zobrazen s křídly - jako člověk, který přesahuje hranici lidského bytí. Na jiných obrazech křtí Ježíše v řece Jordánu. Kdo byl Jan Křtitel? Nejvíce se o něm dovídáme z Bible, z Nového zákona. Všechna čtyři evangelia ho líčí jako předchůdce a připravovatele Ježíše Krista.

O jeho dětství se vypráví u Lukáše (v 1. kapitole). Starý kněz Zachariáš slouží v Jeruzalémském chrámu a při oběti je mu zvěstováno narození syna. Příchod dítěte doprovázejí významná znamení: setkání Marie, matky Ježíšovy, s Alžbětou, matkou Janovou, ještě před narozením obou dětí a hymnická slova obou žen, které si uvědomují blízkost duchovní síly a milost. Alžbětino dítě dostává jméno Jan. Je tím přerušena tradice, podle které syn dědí jméno po otci - narodila se individualita s určitým posláním. Evangelium líčí, jak dítě „rostlo a sílilo na duchu (Luk 1), potom ale mladý Jan odchází na poušť. Poušť je místo, kde ustupuje život země a kde teplo a síla slunce působí více než jinde. Kdo vyhledá takový pobyt, ten obvyklý život opouští a může se v samotě soustředit. Poušť znamená v Bibli určitý krok ve vnitřním vývoji. Ve Starém zákoně pobývají na poušti v důležité chvíli života David (1. Sam. 23), Eliáš (1. Král), a v Novém zákoně sám Kristus (třeba Mat. 4). - Také francouzský spisovatel našeho století Antome de Saint-Exupéry s pohledem na náš neklidný život řekl: „Každý potřebuje trochu pouště...“ Jeho slova vyjadřují skutečnost, že v samotě je možné najít to podstatné a že i moderní člověk po tom touží. - Jan v této samotě žije odděleně od své civilizace: Má „... roucho z velbloudí srsti a kožený pás kolem svých beder, pokrmem je mu tvrdé ovoce a med.“ Nechá se proniknout silami světla a Ducha, než se mu ozřejmí jeho poslání (Luk. 3) a on odchází, aby v lidech probudil jiný pohled na život. Stává se hlasem svědomí a tím chce připravit prostor pro světlo v duši. Ty, kteří jsou schopni to přijmout, křtí v Jordánu pro posílení svých slov. Jeho jednání bylo velice působivé, vždyť tato doba byla chudá na osobnosti: Všichni měli ve svém srdci otázku, zda Jan není Mesiáš. Jan všem odpověděl: já vás křtím vodou; přijde však mocnější nežli já, jemuž nejsem hoden rozvázat řemínky u obuvi jeho. Ten vás bude křtít Duchem svatým a ohněm.“ (Luk. 3,15. 16)

A tak přichází okamžik setkání s Ježíšem u Jordánu a Ježíšův křest, událost, kterou zvěstují všechna čtyři evangelia. Jan Křtitel je pomocníkem inkarnace Syna Božího na zemi a jediným svědkem tohoto okamžiku! Potom ale ustoupí Jan do pozadí. Pošle své učedníky ke Kristovi (Jan 1) a jeho konec je velmi dramatický: Stává se hlasem svědomí nejen pro ty, kteří ho chtějí slyšet, ale i pro ty, ke kterým musí mluvit jako soudce. Jsou to nositelé moci, král Herodes a Herodias, která původně byla manželkou jeho bratra. Janu Křtiteli přináší setkání s nimi zatčení a smrt. (Mat. 14, Mk. 6).

Jan Křtitel jako zástupce lidstva před Kristem je vybrán k pomoci, připravuje mu cestu. V něm vrcholí síly předkřesťanské cesty k Duchu, viz slova Kristova o něm v 11. kapitole Matoušova evangelia. Proto ho pravděpodobně malovali s křídly, působí v něm mohutné síly Boha Otce. Ale Jan sám popisuje svůj úkol slovy: On musí růst, já pak menšiti se.“ (Jan 3) S Kristem začíná nová doba na zemi. Když se na závěr podíváme na svátky roku, ukazuje se něco zajímavého. Křesťanské svátky nejsou identické s vrcholy přírodních cyklů:

Den Jana Křtitele je už ve znamení pomalu ubývajícího světla a on sám připomíná rovnováhu mezi světlem slunce, kterému je oddaný, a vnitřním světlem v lidské duši, které si člověk musí vědomě posílit.